plokšti, nedideli. Ornamentuotų šukių rasta vos 40. Puodai puošti smulkiais įspaudėliais, apvaliomis ir ovaliomis duobutėmis, plonos virvutės įspaudais.

Gyvenvietėje rasti raginio kirvio ašmenys, raginis skobtelis ir dar keletas kaulo bei rago dirbinių fragmentų.

Pagal titnago dirbinius, viršutinis kultūrinis sluoksnis skirtinas senajam žalvario amžiumi (II tūkst. pr. m.e. II ketvirtis).

Apatinio kultūrinio sluoksnio radiniai koncentravosi rytinėje perkasos dalyje. Jie visi titnago. Rasti du smulkūs trapeciniai antgaliai ir vienas nulūžusia įkote (primenantis episvidrinį) antgaliukas, pagamintas iš plonos skeltelės. Aptikta kampinių rėžtukų, šoninių grandukų, įstatomų ašmenėlių stačiai retušuotais šonais, daug skelčių su naudojimo žymėmis, kūginio skaldytinio dalis. Be titnago, sluoksnyje rasta gyvulių kaulų fragmentų, smulkių angliukų.

Tikslesnei gyvenvietės chronologijai nustatyti duomenų kol kas nepakanka.

Adomas Butrimas

DAKTARIŠKĖS 5-OSIOS NEOLITO GYVENVIETĖS TYRINĖJIMAI

Telšių rajono Varnių apylinkės Daktariškės kaime aptikta 1986 m. ir 1987 m. IEM tyrinėta gyvenvietė (žr.: ATL 1986 ir 1987 metais. - V., 1988. - P. 5-7). 1988-1989 m. Lietuvos Dailės akademija tyrė ją toliau. Per du metus ištirti dar 3 plotai: 8-asis (64 m^2), 9-asis (56 m^2) ir 10-asis (80 m^2). Jie orientuoti šiaurės-pietų kryptimi ir lygiagretūs vienas kitam, šliejasi prie 1987 m. ištirto ploto rytinio krašto. Tačiau gyvenvietės rytinė riba dar nepasiekta, tyrinėjimus čia teks tęsti.

Kultūrinis sluoksnis aptiktas visuose plotuose, išskyrus šiaurinę 9-ojo ploto dalį. Kultūrinio sluoksnio

storis arčiau kalvelės pakilumos yra 10-20 cm (mineraliniame grunte), o pietinėse tyrinėtų plotų dalyse, giliau durpyne - vietomis siekia 40-50 cm storio. Pastarųjų metų tyrinėjimai buvo ypatingai svarbūs nustatyti gyvenvietės stratigrafijai. Pietinėje 8-ojo ploto dalyje stratigrafiškai išsiskyrė ankstyvojo neolito sluoksnis su kriauklelių priemaiša puodų šukių molio masėje ir kauliniais bei raginiais ankstyvais dirbiniais. Šis sluoksnis buvo fiksuotas dar 1987 m. tyrinėtuose plotuose, bet ten kartu pasitaikydavo ir vėlyvesnių laikotarpių medžiagos, todėl grynas jis nebuvo išskirtas. Likusioje ištirtų plotų dalyje kultūriniai sluoksniai buvo su narviška ir virveline keramika, gintaro, titnago, kaulo ir rago dirbiniais. Pastebėta, kad virvelinės keramikos šioje gyvenvietės dalyje daug mažiau nei 1987 m. ištirtuose plotuose, t.y. vakarinėje ir šiaurinėje gyvenvietės dalyje.

Keramika sudaro gausiausią radinių grupę. Per abejus paskutinius metus rasta apie 960 ornamentuotų puodų šukių ir pakraštėlių bei daugiau kaip 1900 neornamentuotų puodų šukių.

Tarp ankstyvojo sluoksnio radinių, 8-ajame ir 9-ajame plote surinktos keramikos su grūstų kriauklelių priemaišomis, minėtini trys raginiai kirviai su keturkampe iškalta skyle rankenai ir iš vienos pusės nuskeltais bei gludintais ašmenimis, vienaeiliai kauliniai žberklai, nedideli raginiai įtveriamieji kirveliai, kaulinės ylos, peiliai iš šerno ilties, kaulinis ornamentuotas durklas.

Vėlyvesniame sluoksnyje su narviška keramika (molio masėje augalinės priemaišos) rasta C, CS formos puodų kaklelių, gana įvairia augalinių motyvų ornamentika puoštų šukių, kaulinių ir akmeninių kirvelių, daug gintaro dirbinių bei žaliavos: kabučių gludintu paviršiumi, įvairaus dydžio apskritų sagučių su V formos skylute pakabinimui, vamzdinių karolių ir jų fragmentų. Rasta unikalių gintaro dirbinių, rečiau randamų Vakarų Lietuvoje: žvėries danties formos kabutis, dvigubą kailinių sagą primenanti orna-

mentuota gintarinė saga, 6 cm skersmens masyvus, apskritas, viena gludinta puse gintarinis diskas.

Virvelinės keramikos sluoksnio pėdsakai aptikti pietinėje tyrinėto ploto dalyje, 70-80 cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Tai daugiausia trupančios ("varškinės") virvelinės keramikos puodų šukės, su grūsto granito priemaišomis molio masėje. Šis sluoksnis neryškus, dažniausiai tai pavieniai šukių lizdai.

Visų tyrinėtų plotų kultūriniame sluoksnyje gausu nuvirtusių medžių, į ežerinį molį įkaltų kuolų, medžio žieve iškloto plotelių, medinių irklų fragmentu, daug riešutų kevalų, retkarčiais randama ir vandens riešutų lukštų, daug tinklų pasvarų, suvyniotų į beržo tošį, ir pušies žievės plūdžių.

1988 ir 1989 m. tyrinėjimai praplėtė šio daugiasluoksnio paminklo chronologiją - be abejo, gyvenvietės įsikūrimo pradžia siekia ankstyvąjį neolitą, o konkretų jo tarpsnį nustatys radiokarboninės datos. Vėlyviausias šios gyvenvietės sluoksnis su virveline keramika gali būti datuojamas III-II tūkst. pr.m.e. riba.

Algirdas Girininkas

TYRINĖJIMAI PRIE KRETUONO EŽERO

Kretuono 1C gyvenvietėje buvo tęsiami 1987 m. pradėti tyrinėjimai (žr.: ATL 1986 ir 1987 metais. - V., 1988. - P. 12-15). Į vakarus, pietvakarius ir šiaurės rytus nuo 1987 m. tyrinėto ploto 1988 ir 1989 m. ištirta dar 780 m^2.

Kultūrinis sluoksnis toks pat, kaip ir 1987 m. aptiktasis. Vakarinėje ir pietvakarinėje Kretuono 1C gyvenvietės dalyje po velėna aptiktas durpingas ir geležingas smėlis - kultūrinis sluoksnis, kurio storis svyruoja nuo 3 iki 40 cm, o atskirose vietose siekia iki 1,30 m. Pietvakarinėje gyvenvietės dalyje